

Den Frisindede.

10de Aarg.

Torsdagen, den 28de Marts, 1844.

N° 36.

Redacteur og Udgiver: Claudius Rosenhoff.

Si blot synes, men være.

THORVALDSEN.

Triumph! Triumph! — Triumph midt i Din
Kummer,
O Fædreland, som har Din Stolthed tabt!
Den Sorg, som ei Dit Moderhjerter rummer,
Blev ei for Dig, men for en Verden skabt.
Du sukker smertelig: Han er ei mere!
Han, som har prydet Kirken, smykket Borg; —
Men, arme Moder! Du kan triumphere;
Thi fjernt som nær man dele vil Din Sorg.

Ja, overalt, hvor Funke blev tilbage
Af Det, som hæver Støvet over Jord,
Der vil man Deel i Danmarks Smerte tage
Og sørge med den lille Plet i Nord.
Var Drotten død — (Gud lad os seent det friste!) —
Da skulde Hoffer klæde sig i Flor;
Men Kunstner-Kongen maatte her vi miste,
Og da blev Sorgen almeen, dyb og stor.

See, den Triumph er Trøst! — Vi Savnet kunde
Ud i det vide Kunstnerrige strøe,
Og selv hans Grav skal Verden os misunde —
Hvo saa har levet, kan dog aldrig døe!
Triumph! Triumph! — — «Ak! Han er ikke
mere!»
Gjenlyder det fra Danmarks Moderbryst — :
«Er det en Trøst at kunne triumphere,
Naar blege Død min bedste Søn har kyst?» . . .

Nei! — Græd Dig mæt! Værd vær han Dine Taarer,
Han, som gav Smil den kolde Marmorsteen; —
Saa sjeldent Himlen sig en Udvalgt kaarer;
Som *Han* Aartusinder kun føde Een. — —
Kom, Musa! Lad hans Priis — vort Tab — mig
qvæde . . .

Hvi mon i denne Stund jeg Dig ei seer? —
Du hjælper Dine Søstre med at græde — —
Ja, Eders Yndling han er ikke meer!!!

(Da vi ikke have noget Smuffere, Sandere og Hjerteligere at byde vore Læsere ved Meddelelsen af Sorgens Budskab: "Thorvaldsen er død," — tillade vi os at lade afstrykke "Fædrelandets" Ord i denne Anledning.)

Thorvaldsen er død!

Skjønhedens Ypperstepræst er ikke mere!

I disse saa Ord, der snart skulle gaae fra Mund til Mund, fra By til By, fra Rige til Rige, ligger der for os Danste et Nationaltab, der er større end noget af dem, vi i lang Tid have maattet friste! Midt under Nutidens Tryk, midt i vor Armod, midt under al vor politiske Glende stod han endnu som en Colos for vore Dine, og den Ære, der omstraaede hans Pande, kastede ligesom en Afglands paa Alt, hvad der omgav ham, og bragte Trost og Forsoning for Meget, som vi helst vilde hulle i Glemsel.

Thorvaldsen er død!

Skjønhedens Ypperstepræst er ikke mere!

Men for ham var Døden ophøiet og salig, uden Angst eller Smerte, usforstyrret af jordiske Længsler eller af de Omstaaendes Klageraab! Skjøn og kraftig som hine Oldtidens Heroer, hans Haand har for-eviget, traadte han ind i Musernes Tempel, og allerede under Orkestrets første Buestrog aabnedes hans Dre for Evighedens Harmonier, og inden endnu Tappet rullede op, brast Forhængen for hin store Scene, hvor hans Sjæl allerede herne havde hjemme, hvorfra han hentede sine skjønneste Gestalter, og hvor han nu stuer Alt, hvad der er stort og guddommeligt, Ansigt til Ansigt.

Thorvaldsen er død!

Skjønhedens Ypperstepræst er ikke mere!

Og for os, som i stille Bemod staae sørgende omkring dette uhyre Savn, er dette Alvorsbudskab en hellig Dypfordring til ikke blot i Vrefrygt at frede om hans herlige Minde, men at fortjene den store Arv, som han har betroet til os, ved den Kjærlighed, hvormed vi tilegne os, og i al vor Bæren og Jdræt frugtbargjøre den Fylde af Aand og Skjønhed, som gennem hans Værker lever et evigt Liv. For os, der forsagte stirre ind i det store Døde, en saa mægtig Aands Vortgang har efterladt iblandt os, er dette et opløstende Kald til ved forenede Kræfter, saavidt det staaer til os, at erstatte, hvad vi i ham have tabt, og det ikke blot ved i Konsten at fortsætte, hvad han saa herligen har begyndt, men ved hver paa sin Viis at virke for det

Lands Ære og Belfærd, hvis Stoltthed han var, — til Nordens Gjenfødelse i Bedrift og Seiersglands. Naar vi saaledes opfatte Thorvaldsens Død, da tør vi trøstende tilraabe hinanden:

Thorvaldsen er død!

Men han lever i sine Værker og i sit Folk!

Skjønt det er naturligt, at det Slag, der med Lynets Hurtighed har bortrevet vort Nordens største Heros, nærmest maa vække det Folk, hvis Stoltthed han var, til alvorsfuld og andægtig Beskuen af det rige Liv, der nu er afsluttet, stode vi dog alle i et saa nært, — vi kunde næsten sige Familieforhold til den ædle Hedengangne, at det vil være vore Læsere kjært at erholde nogle nærmere Details om hans Vortgang. Som bekendt, har Thorvaldsen i Løbet af denne Vinter lidt af en Svagthed i Venene, som ældre Mænd ofte hjemføres af. Hans Læge var Etatsraad Bang, der tillige var knyttet til ham ved et noie Besskabsforhold; men Hds. M. Dronningen sendte ham Regimentschirurg Jacobsen, som skulde curere ham, og som paatog sig det Bovesykke, at lukke en Fontenelle, Thorvaldsen i en lang Række af Aar havde havt i Venet. Det kan ikke tilkomme os at have nogen Dom om en Foranstaltning, som vi vide, at i det mindste Bang har erklæret for høist betænkelig. Skjøndt Venet i den seneste Tid var brudt op igjen, bevarede Thorvaldsen dog den Rørlighed, Livlighed og Friskhed, der stedse havde udmærket ham; han bivaanede saaledes i Fredags Studenternes Concert for de Bissenske Statuer, og afflog en Indbydelse til det scandinaviske Samfunds Møde i Loverdags, ifkun fordi han alt havde lovet sig bort til et privat Selskab, hvori han deeltog med sin sædvanlige Munterhed. Med aldeles usvækket Kraft, med en vidunderligen ungdommelig Friskhed og Kjæfthed, arbejdede han i sit store Kald næsten indtil sit Livs sidste Dieblif. Saaledes er det deilige Basrelief, han udførte i Juleugen, Himlens Juleglæde, alt udbredt over hele Landet i mangfoldige Afstøbninger; han har senere udført en colossal Statue af Hercules for den mod Byen vendende Façade af Christiansborg Slot, der ligesom hans store Portrait-Statue af Christian IV. (for Roeskilde Domkirke) bliver udført i Bronze; han havde begyndt paa en Esculap, som Pendant til den unge, herlige Hercules; — Hercules

blev færdig, men Esculap ikke! Endnu igaar arbejdede han hele Formiddagen paa en Buste af Luther, der tillige skulde være et Forarbejde for den store Statue, han vilde udføre for Vestibulen af Frue Kirke; paa nogle smaa Uvæsenligheder nær blev den færdig, og denne med Thorvaldsen saa aandsbeslagtede, freidige Helt er saaledes det sidste Arbejde fra den Mand, der midt i Catholicismens sygnende Midtpunct stedse bevarede den ærlige, gediegnede Aandsundhed, der er den protestantiske Nordboes bedste Arvelod. Efter saaledes at have arbejdet i Konstens og Kirkens Tjeneste endnu paa sit Livs sidste Dag, tilbragte han Middagen i en Vennekreds, der var bleven ham et andet Hjem, og gik derefter, saa raff og oprømt som nogenstunde, til Theatret. Det var den udmærkede Kunstner, der har knyttet sin Virksomheds scierrige Begyndelse til Thorvaldsens store Kunstnerliv, for hvis værdige Ihukommelse hans geniale Bærk ikke er uden stor, navnlig ogsaa af Thorvaldsen levende paaskjønnet, Betydning, der ledsagede ham paa denne hans sidste Gang; ved Theatrets Indgang skiftes Bindebøll fra Thorvaldsen, og denne traadte ind i Forsamlingen, kjæk og skjøn, som sædvanligt, hilste nogle Omkringstaaende, og indtog sin Plads. Saa Dieblikke efter, endnu forinden Teppet gik op, sank han tilbage, uden at udstøde nogen Lyd, uden at noget Smertenskræk forstyrrede den milde, høie Ro, der altid thronede paa hans herlige Ansigt, og da han saa Minutter efter blev baaren ind i sin nærliggende Bolig, havde Dødens Blegthed og Fred for evigt lukket hans Læber. Da hans Ungdomsven, Collin, efter Slutningen af første Act erholdt dette uventede Sorgens Budskab, ilede han bestyrtet hen til Thorvaldsens Dødsleie; de tvende tilbageblivende Theaterdirecteurer havde naturligviis ikke Taft og Resolutiøshed nok til at slutte Forestillingen; Hofmands Begreber om den rette Etikette ere sædvanligviis kun uddannede i en ganske særskilt Retning. Collin, Schouw, Clausen og Thiele, der tilligemed Visseren ere hans Testamentes Executores, forseglede endnu samme Aften alle hans Gjemmer.

Thorvaldsen er saaledes bortreven midt i hans fuldeste Arbeidskraft, og de, der stode ham nær, ville kunne bevidne, at han maaskee aldrig før har været saa fuld af store, vidudseende Planer og herlige Ideer. Og dog er der noget saa Trostende og Oploftende i, at see ham, ligesom bortreven af Skyerne, smerteløs og klageløs, i sit Genies fulde Glæde, at vandre ind

i den evige Fred — til den himmelske Zuleglæde, hvis Glorie alt her paa Jorden omstraaede hans hæderkronede Tinding, at vi ikke kunde føle nogen stor Sorg over, at han ikke fik udført, hvad der endnu spirede i hans evigunge Sind. Han har i Sandhed gjort nok, og det burde sig ham at ende sit Livs stolte Seiersgang med opløstet Hænde og uudtømt Sjælerigdom. Kun i een Henseende synes hans Død os — hvis man ikke vil optage dette Ord i nogen formastelig Betydning — for tidlig. Alt i det tilstundende Efteraar vil hans Museum være saa vidt fuldendt, at det vil kunne indvies; der ventede ham en Fests, saa udsigelig rig og yndig, at al Verdens Triumphtog maatte have blegnet ved Siden af denne Dags rene herlige Glæde. Det blev ikke hans Lod at skulle opleve denne Dag. De Kunstnere, der længtes efter Baarens første Svale, for med den at drage ind i Museet og udføre denne paa saa aandsfuld Maade begyndte Decoration, hvor der ventede dem — ikke nogen visser Historiograph, ikke nogen anmassende Hofmand, ikke nogen karrig Kassimester, men den sjældne Lykke af en virkelig kunstnerisk Frihed under en ægte kunstnerisk og kammeratlig Ledelse, — de ville ogsaa nu kunne gøre deres Gjerning; men den bedste Glæde, Thorvaldsens kjerlige og deltagende Die, hans Raad og hans Roes — den ville de komme til at savne. Og naar Bærket bliver færdigt, naar Kristus og Apostlene, naar det hele corte celeste af Guder og Herder skulle holde deres Indtog i dette smukke, livslyse Tempel, da vil hele Danmark bitterligen savne ham — den store, eviguforglemmelige Mester. Men bliver det end ingen glædestraalende Seiersfest: uden dyb og skjøn Betydning vil den ikke blive.

Det er nemlig Thorvaldsens bestemte og ofstaltalte Dnske, at hans jordiske Rester skulle hvile midt imellem de rige Mindesmærker af hans Virken her paa Jorden; det er midt i Museets Gaard, ved Foden af Kristusalen, at Bindebøll dertil har udseet en Plads, som skulde betegnes ved den store colossale Løve, der i Marmor findes i Thorvaldsens Attelier. Ideen er saa smuk, og den Afdødes Dnske maa være Enhver saa helligt, at vi ansee det for uforment, her imod de præstelige Skrupler, der muligen et og andet Sted kunde søge at gøre sig gjældende, at opregne de talrige Præcedenter, at særskilte Pladser ere kirkeligen blevne indviede til Gravsted for Afdøde. Vi forudsætte altsaa, at de dyrebare Rester, efter den Sorge-

høitid, som naturligt vil foregaae i Landets Kathedral, i den ved hans Haand saa herligt smykkede Fruekirke, ville vorde bisatte i et Capel — rimeligvis i Holmens Kirke, hvor han er døbt og confirmeret — indtil de kunne flyttes derhen, hvor hans Livs Betrifter i stor og evig Marmorskrift ville blive opbevarede for alle kommende Tider.

Der er endnu eet Punct, vi alt idag maae berøre, fordi det er paastrængende nødvendigt, at der i saa Henseende strax bliver truffet en afgjørende Foranstaltning. Som bekendt findes en stor Deel af Thorvaldsens Arbejder endnu i Rom, hvor ogsaa hans Formue er i Banquihuset Torlonias Hænder. Den saakaldte danske Konstantagent i Rom, Hr. Bravo, er en slet og ret Cicerone, og selv om han ikke tillige var Kongen af Würtembergs Commissionair, vil Enhver, der har mindste Kjendskab til Forholdene, med os være enig i, at det vilde være aldeles uforvarsligt at overdrage ham Ordningen af alle de vanskelige Affairer, der useilbarligen ville reise sig som Følge af Thorvaldsens uventede, uforberedte Død. Ogsaa den würtembergse Consul, der tillige besørger de danske Consulatsforretninger i Rom, vil efter de alle Vedkommende velbekendte Omstændigheder ikke kunne egne sig til i dette Tilfælde at erholde nogen Fuldmagt, uanset at denne Hædersmand var den Af dødes intime Ven. Vi ville derfor haabe, at man uophølgelig vil give nogle af de i Rom sig opholdende Danske en foreløbig Fuldmagt til at tage alle hans derværende Eiendele under Bevaring, og at man strax vil bestemme sig til at sende en paalidelig Mand derover, for at ordne alt saaledes, at alle hans derværende Efterladenskaber endnu i Sommer kunne af vore Krigskasse føres hertil.

Det var kun disse Puncters Hensigt, at bringe de Puncter under Omtale, som nærmest paastrænge sig, og hvori en feil Beslutning eller Undladelse kunde have uberegnelige Følger. Lykkeligvis befinder Ledelsen af disse Sager sig i saadanne Hænder, at vi uden Tvangstilhængsel kunne see hen til det Ansvar, der paahviler dem. Vi have kun ved Slutningen af et Liv, der er saa stort, at selv det Ubetydelige deri bliver vigtigt,

villet meddele nogle Træk, der netop i dette Dieblit ville møde deltagende Opmærksomhed; — at skildre dette Livs høie Betydning for Verdens Kunstudvikling og Nordens Nationalære, dertil føle vi — mindst idag — hverken Sind eller Kald. Himlens salige Fred og en arefrygtsjuld, taknemmelig Thukommelse blandt Jordens Børn — det er den Bessignelse, hvortil Thorvaldsen er indgaaet.

— „Kjøbenhavnsposten“ har mere undvigende, som det synes, sigtet til den samme Forandring af Løge, naar det i dette Blads Beretning derom hedder: Thorvaldsen kunde maaskee endnu have lagt nogle Aar til sit rige, hæderfrøede Liv, dersom han var forbleven under Sydens mildere Himmel, uforstyrret i sine gamle jevne Vaner eller uden at blive paastrængt af Raad for sit legemlige Tilbedefindende mod Andres bedre Indseende.

„Naar „Fædrelandet“ bebrejder de tvende tilbageblevne Theaterdirecteurer, at de „naturligtvis“ ikke havde „Tact og Resolutiøns“ nok til at slutte Forestillingen, — saa troe vi det billigt, at anføre, hvad „Kjøbenhavnsposten“ i saa Henseende bemærker:

„Det havde maaskee ved Efterretningen om dette sorgelige Tilfælde, der strax udbredte sig i Theatret, været passende at suspendere Forestillingen; men at dette ikke skete, maa vel tilskrives, at de, der nærmest havde at bestemme samme, allerede med den døende Kunstner havde begivet sig bort, og senere i deres Smerte glemte derom at underrette de Spillende og Publicum, der under Forestillingen endnu ikke havde fuldkommen Vished om, at Døden her virkelig havde bortrevet den heromtente af alle Nutidens Danske.“

Thorvaldsen var født d. 19 Novbr. 1770, altsaa 73 Aar 4 Maaneder da han døde.

Den „Berl. Tid.“ beretter, at Bisattelsen af Thorvaldsens Lig vil finde Sted paa Lovredag, enten i Frue- eller Holmens Kirke, samt at Dehlenschläger skriver Sørgecantaten, der vil blive sat i Musik af Gläjer.

Bemeldte Blad bemærker, at den Af dødes Formue „udenfor Kunstfager“ ikke skal være saa stor, „som man i Almindelighed antog den for“. — Endvidere vil den B. T. vide, at han selv paa sin Dødsdag arbejdede paa en Buste af Luther, og tilføjer, at paa Søndag er det 50 Aar siden, at han beskedent traadte frem i Academiets Forsamling for at modtage den store Guldmedaille.

⚡ Dette Blad udgaaer 3 Gange ugentligen, og tilbringes Abonnementerne for 9 1/2 R. 12 R. 1/2 Qvartalet (enkelte N. 6 R.). Man tegner sig her enten hos Dhr. Boghandlere Sost (Gothersgade N. 349), Klein (Vimmelskæfter N. 23), P. S. Philipsen (St. Kjøbmagergade N. 12), Keigel (St. Kjøbmagergade N. 6), Green (Pilestræde N. 121), Hr. Bogtrykker Trier (Gothersgade N. 333), eller hos Udgiveren (Middelbryggergade N. 99, 1ste Sal), hvor ogsaa Bidrag beredes afleverede. — 3 Provindserne, hvor man tegner sig paa vedkommende Postcontoirer, er den kvartaliter Betaling 1 Rbd. 4 1/2 R. 8 P.